

Ball de Càntirs

Carme

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Santuari de Collbàs
Emplaçament Al santuari de Collbàs, a l'esplanada davant de l'ermita.

Coordenades:

Latitud: 41.54432
Longitud: 1.6084
UTM Est (X): 383931
UTM Nord (Y): 4600120

Classificació

Número de fitxa 08048 - 66
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: No es conserva la costum del ball, tot i que n'hi ha referència escrita en en Costumari Català de Joan Amades.
Protecció Inexistent
Accés Sense accés
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[Santuari de Collbàs](#)
[Aplec de Collbàs](#)
Autoria de la fitxa Jordina Sales Carbonell; Natalia Salazar Ortiz
Data de registre de la fitxa: ds., 03/07/2010 - 02:00

Descripció

En Joan Amades relaciona aquest ball amb una sèrie de danses pròpies del mes de maig, les quals probablement recorden cultes a les divinitats de l'aigua i invoquen les pluges, tant importants en les societats preindustrials. El ballaven els fidels de la Mare de Déu de Collbàs durant l'aplec que se celebrava a aquest santuari marià per Pasqua Florida o de Resurrecció. Els ballarins duïen al cap un cànir de terrissa de mida regular mig ple d'aigua per tal que el pes els permetés guardar l'equilibri. Ballaven pausadament, de manera suau i sense moviments bruscos que poguessin provocar la caiguda del cànir, però fent molts giravolts. La gràcia del ball consistia a portar-lo a bon terme sense que el cànir caigués. En acabar els nois oferien al cànir a les noies, que el trencaven als peus del seu company evitant mullar-lo, atès que s'entenia que era tan desconsiderat que l'aigua esquitxés el ballarí com que a ell li caigués el cànir durant el ball. Segons Amades: "aquest ball sembla una resta de cerimònia relacionada amb l'aigua i potser, més concretament, amb la pluja tan valorada del maig. Creiem ben possible que el desig de la venerada aigua de maig no fos del tot derivat de les necessitats agràries i que respirés també el sentit dels valors concedits a l'aigua de maig com a portadora de salut i de remeis, no pas en l'aspecte higiènic, puix que els passats no el coneixien, sinó amb el caràcter de vehicle aglutinant d'essències remeieres de diferents ordres". El peu del dibuix que es reproduïx (AMADES, 1950: 909) conté la següent explicació de la coreografia del ball: "Deixats anar de mans i encarats, ballen relliscadament i de manera molt suau tres passes ençà i altres tres enllà (gràfics 1, 2 i 3 i fig. 2); en restar encarats, dona cada u un giravolt damunt de si mateix, es prenen de les mans dretes i, marcant un pas de vaivé lleugerament balancejat, donen una volta sencera i, en trobar-se a lloc, ella fa rí stol i ell un giravolt, i un i altre donen un parell de passes per trobar-se encarats amb el ballador immediat de sexe contrari i seguint com fins ara (gràfics 4, 5 i 6). Per acabar fan una cadena llisa i plana, no gens saltada i suau de moviment, per tal que no els caigui el cànir (fig. 7)".

Història

Joan Amades, en la seva obra publicada el 1952 ja es refereix al ball de cànirs en passat, i cap persona gran de Carme l'ha vist ballar, fets que permetrien remuntar la pèrdua de la tradició a un mínim de 100 anys. En alguna localitat, tot i la pèrdua social d'aquestes antigues manifestacions festives, lligades essencialment als cicles agrícoles, hom les ha recuperades com a part del seu patrimoni folklòric i popular. Malauradament, aquest no és el cas que ens ocupa.

Bibliografia

AMADES, Joan (1952): Costumari Català. El curs de l'any, vol. III. Salvat Editores i Edicions 62, Barcelona, p. 389-391.

